

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

96. Reginae funus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

plurimos, Luna potissimum septima, & modos, & inuenta mortualium rituum; esto, sacrilega, stolidi interdum, & deridicula, sed apud eos sacra, & efficacia, liberandis orbes functorum animis, transferendisque palingenesia meliori in pulchra, sana, sublimis fortunæ gradusque corpora, qui ferè illis est felicitatis scopus. Hic priuatorum funcribus tacitis quæ pro conditione illorum variantur, tantisper digrediar in Regiæ funus ab ipsomet descriptum spectatore, vt fieret de similibus coniectura; à me verò idcirco redditum vt intelligatur quàm sapienter Patres contenderint pietate aduersus defunctos magnifica, nec Sinenibus nec Tunchinensibus cedere Christianos; tamen si secus nonnullis visum sit fieri oportere, qui heri aduenæ, hodie motis incogniti, iudices agere ausi sunt. Locus, scribit Fontes, exequiis lectus est vasta planities, ad Oppidum Cheuacum; pars eius maxima crassis illis quas habent, & validis arundinibus clathrata, demptis ad quatuor cæli plagas portis ingentibus; intus moles superbæ machinarum, mensium multorum operosus labor. Stabant ad postes decumanæ portæ orienti obuersæ gigantes duo, ad eius custodiam armati. Sequebantur elephantum sex, & equi totidem phalerati, sex inde triemes, suspensis ad nuntum, & cursum remis, vtrisque omnia tum animantia, tum naues eleganti ordine digesta. Aliquantò ulterius gestatorium retè delicatissimæ texturæ, quod puellarum octodecim, & quinquaginta militum stipabat comitatus, eodem omnes resserario colore & bacillo in manibus, vt solent qui Regum propinquos deducunt. Offerebat hæc matri Princeps, futura vsui, si quando illam cepisset cupido oberandi per campos elysios quos fingunt, & pingunt, & credi iubent Bonzij, etiam fabulis latiores. Ponè Regium comitatum, veniebant auiaria, greges, villæ, & quicquid ad mensam pertinet, legitimis missibus ornandam. Erant hæc iustis inter se distincta spatii, turres duodetriginta, coloribus variis, & luminoso sandarachæ obductu longè præfulgentes, exagonæ quædam, rotundæ aliquæ, inæquales nonnullæ, sed nulla quæ ad orgyas saltè quadraginta non surgeret. Ima bubali, boues, capræ & porci occupabant; media animantes palati delicatioris, suprema omnis generis alites, & mixtus vocum tam dissimilium tam erat rabiosus, & calamitosus strepitus, vt confusos inferos claustrum illud graphice referret. Tectum alitum, orizæ sacci, vna, & esculenta varia coronabant; Regiæ scilicet sub terris, & multo meliora, & abundantius reddenda, sic illi tam sine ambiguo, vt vestes, & supellestem adulterino intenta auto, quas ad sepulchrum inferias cremant, putent in alia vita auri probatissimi futura. Spectabantur deinceps vno ex latere, domus ex ligno viginti quatuor, cælaturis, gummissione splendida auriq; obducta, & omnis canonis architectonici elegantia perfectæ; futuræ sub terris palatia Regiæ. Latus oppositum implebant ingentes porticus, in iis vastæ capedines trecentæ octodecim seu conchæ potius, suo singulæ aceruo cibi lautissimi sic exaggeratæ vt innum acetui

96.
Regiæ funus.

tres homines suo complexu non cingerent; eques manu alre sublata fastigium minimè tangeret, prostabat hoc donarium in conspectu Reginae, cuius eminebat in throno statua, sed absque capite (nam solent pro capite statuis mortuorum indere laminam, eorum nominibus insculptam) circum tota illius & sponsæ, & Reginae gaza, ornatusque, sed fictus & aureis pellibus incisus. Deerat turriculæ ex auro solidæ, & argento, deerat probatæ monetæ numerus quo mos est regia, funera honestare, quod noluisset ea contributione populum grauare. Apparatu in hunc modum digesto, prodit tota cum aula, & Mandarinorum ordinibus Princeps, omnes albo atrati, (qui color illic funebris est) maiori ad ortum ingressi porta, rectè feruntur ad statuam Reginae, quam procul conspicati stantis semper deinceps passibus, iterata humi frontis projectione consalutant; post coram ubi consistere scenam vtriusque diuisi faciunt, qua medium excipiunt Principem, superna parenti dicturum verba, & ingentis sui erga illam amoris exigua illa quæ circum cernebat argumenta dolenter oblaturum; sub hæc si minus ex vero, flere saltem ex ritu debuit. Tunc demùm Bonzij (quorum absentia cassæ omni merito putantur exequiales pompæ) familiarum diuersarum multitudine ingenti, pars quiddam decantare, mixtis animalium vocibus quæ clausæ turribus, & fame tenebantur, concantu qualem posset discors Erynnis contexere; pars Regum Tanchini antiqua legendo referre miracula, gigantum quidem, & heroum maiora fabulis, sed æquè credita vt si oculis cernerentur; pars digniori ministerio fungi, & Sacerdotis, Diaconi, & Subdiaconi splendorem habitum exhibere. Nihil enim in Ecclesia sacrum sanctumque est quod Xachæ, & Amidæ detestabilis idololatria in Indiis imitatione sacrilega defœdaturum, vsque in Iapones, & alias gentes non latè distulerit. Fine tandem exequiis posito, commeatus illius tam conferti partem iussit Princeps in pagos vicinos tribui; partem cedere Mandarinis qui parentalibus adfuissent; machinas, turres, domos, supellestem regiam, ad vltimam assulam cremari, eorum cineres, quocumque ventis portarentur, esse testimonium suæ aduersus Reginam pietatis.

Hoc ergo, vt dixi, comitatu, securus Fontes, bonam Prouinciæ Tignoæ lustrauit partem, comite Ioachino sene illo sancto, quondam Mandarino, nunc tam præstantis, & diuini ardoris Catechista, vt eodem secum ardore omnes incenderet. Quocumque deuenisset, spreta sua, & Patris quiete, statim illi auditorium cogere, congregato cœtu instare ad mittendum retè, dicenrem audire cum perpetuis lachrimis quæ dicta loquentis peculiari motu confirmabant, apud ethnicos præsertim, quibus nota hominis grauitas. & sapientia, rectam esse ac veram persuadebat legem, cuius ipse tanto amore flagraret tam colendam in alios inducendam, quod ipse illorum iudicium vitæ suæ signabat præclaris documentis. Sed dum Fontes tam strenuo comite ethnicos inicit, Neophytos alit, & roborat, erigit lapsos, & in gradu reponit, re penitè

repentè cogitur in aulam reuerti, ad inhibendum si posset edicti furorem Christianitati exitiabilis, & tam præcipitis vt eius ante sentiretur fulmen quam audiretur fragor.

Chæcium egressis, occurrunt pagi aliquo numero propè contigui, quos iure beneficiario Rex Sanfuz dederat, Concubinas inter, vnicè sibi caræ, sed Bonziorum & dæmonum magisterio duplici sceleratissimæ, & quod consequens erat, legem Christianam implacabiliter exosa. Contigit autem vt ethnicus, sed mentis emotæ subiret in templum quod præcipuo in pago ædificauerat Sanfua sanè magnificum, & sapiens facinus dictante stulticia auderet, caput & brachia idolo confringens Sanfuz maximè venerando; consternati, vt primum illuxit Bonzij ad tantum nefas in aulam certatim procurrere, denuntiare crimen dominæ suæ Sanfuz iam per se proritatæ, & furia furias subdere; illa cursu pariter ad Regem, querelas deponere, dolere, lamentari, Christianorum audaciam ante omnia indignari quos nec Regis maiestas, nec Deorum in officio contineret; pusilli Rex animi, & eius amore perditus, consolabilem non putauit nisi proscrizione legis Christianæ, quam impiissima femina postulabat; quate iussis coram Bonziorum primariis adesse, & queri quæ vellent, indictam causam, inconsulto & præcipitato edicto in hæc verba damnauit. [Nos Regni Annam Dominus Tandonang, subiectos nobis populos volumus nostro huic parere rescripto, cuius executionem, iudicium nostrorum præfectis iniungimus, vt toto illud regno promulgent, & promulgandum curent. Cum ad nos perlatum fuerit, quosdam falsam doctrinam condiscere, & legem profiteri, virute omni cassam, peruersam, mendacem, fraudulentam, eoque audaciæ progredi, vt simulaehra in templis indignè dehonestent; veramus quenquam in posterum; quantumcumque sit, legem illam publicè, aut priuatim, verbis, aut opere profiteri; ad hæc vllum sectæ huiusmodi, pedem in templa immittere, & loca idolorum cultui dicata; qui secus faxit, potestatem facimus præsentem cuiuslibet iniiciendi in illum manus, sistendique nobis reum impudentem; id qui præstiterit eius strenuam fidem sequetur præmium gradus alicuius etiam Mandarinum, vt solet qui bello fortiter aliquid gesserint. Datum decimæ Lunæ decimo septimo, anni Ciam] hoc est duodetrigesimo Nouemb. anno 1632. hoc tamen Rescripto, creditur voluisse expressione legis Christianæ idè abstinere, ne Lusitanos offenderet, quos nihilominus amicos cupiebat. Porro cum sit & Sinis, & Tunchinensibus tam apta locorum, & Magistratum ex superioribus articulatio, vt quicquid Rex iusserit, nusquam omnino ignoretur, breui vbique probrosi edicti apographa lecta sunt; sed edicti metas prætergressa insaniens Sanfua, parum habuit præesse executioni, pagis suis in futurum cauenti, nisi vlcisceretur illatam, vt putabat à Christianis iniuriam. Ad hoc, armorum Mandarinum nacta clientem suum, tempori suo idoneum, ingenio peiorem, immittit illum ad cladem in-

fontium.

96
Regis edictum contra
Christ. à
concup. falsa
ex causa ex-
pr.